

Novi car Bazilij zapusti Focija, a sabor ga carigradski g. 869. osudi. Što će na to Focij? U svojoj oholosti misli, da je kukavičluk povrći se saboru i prionuti uz pokoru. Velik je bio u izvraćanju, vješt u spletkama. To je ostao i u zatočju u Stenosu. I napokon mu je uspelo, da su ga opet pozvali na dvor i konačno opet »prisilili« da preuzme patrijaršku stolicu iza Ignacijevе smrti g. 878. Papa Ivan želio je mir Crkvi, pa je pristao te godine na Focijevo imenovanje. Poslao je u Carigrad i svog legata kardinala Petra s pismima. Ali ih je Focij na saboru pročitao iskrivljene gledom na sinodu g. 869., gledom na Focijevo požaljenje uvjetnog papinog priznanja, te glede Ignacija. Na saboru dapače podmetnuše papi Ivani VIII. pismo, da se izrazio protiv Filioque. Za sve to očevidno Focij mora da je znao i odobravao.

Iz svega se navedenog vidi, da se sve drugo mora kazati o Fociju, nego li to da je on svetac. Sigurno si i istočnjaci ne bi dičili njime, kad bi samo htjeli malo dublje i bolje proučiti rad i djelovanje Focijevo i to prema dokumentima i povjesničarima, koji su živjeli u njegovo doba ili odmah neposredno iza njega. Sama povijest bi ih pufla, da ne smiju Focija štovati kao sveca.

P. S.

Sadašnjost i budućnost katoličkih misija.

Prema Kroseu (Kirchliches Handbuch V, 1914—16.) ovako stoje orientalne misije: U Evropi ima 418.441 katolika, u prednjoj Aziji latin. obreda 65.566, istočnog obreda 691.205 katolika. Početkom g. 1914. bilo je u poganskim misijama katolika: u Japanu i Koreji 156.623, u Kini i susjednim zemljama 1,615.489, u zadnjoj Indiji i ist. indijskim otocima 1,226.809, na Filipinima 7,276.092, u prednjoj Indiji i na Cejlonu 2,671.279, u sjev. Africi 320.321, u srednjoj Africi 463.069, južnoj Africi i afr. otocima 727.813, u Australiji 15.219, Oceaniji 190.873, u sjev. Americi 209.689, u južnoj i srednjoj Americi 1,072.905 katolika. Dakle je ukupno među nekršćanima i u poganskim misijama u Aziji 12,946.290, u Africi 1,511.203, u Australiji i Oceaniji 206.089, Americi 1,282,594 katolika ili ukupno na svijetu ima u misijama 15,946.176 katolika.

No što je to prema ogromnom broju pogana, muhamedanaca i inovjeraca! Činjenica je, da godišnje umire do 30 milijuna pogana bez sv. krsta (Louis, Berui, 15). Kako vidimo, silno polje rada čeka

misijonare. Ovo imajući pred očima možemo opetovati riječi našeg božanskog Učitelja: »Žetva je velika, ali poslenika je malo« (Lk. 10, 2).

Bogu hvala, novi je pokret nastupio u prilog misijske ideje. Taj se pokret sve više širi. Svojom enciklikom »Maximum illud« Benedikt XV. 30. studena 1919. dao je tom pokretu još veći zamah. Time je papa uzeo u obranu katoličke misije protiv versailskih odredbi dok istodobno daje upute misijskim starješinama i stavlja na srce svim katolicima brigu oko misijâ. Mnogo se govorilo o kat. misijama i onom prigodom, kada je papa g. 1920. proglasio blaženim Crnačke mučenike u Ugandi. Isti je papa osnovao »Unio cleri pro missionibus«. Iza g. 1920. počelo se i znanstveno obrađivati misijska pitanja. U Švicarskoj tako raste zanimanje za misije među katolicima, da će brzo dostići one u Holandiji. U ovoj zadnjoj zemlji brinu se isključivo za raširenje vjere 48 reda, 7 muških i 4 ženske kongregacije. Iz Holandije je do 3000 misijonara, te 26 biskupa u raznim misijskim krajevima. U Irskoj su otvorili novo sjemenište za misijonare u Maynoothu, koje je otvorilo nove kuće u Nebraski, Australiji i Brasiliji. U Engleskoj imaju toliko misijskih zvanja, koliko nikada prije. I u Belgiji su uveli misijske sedmice kao u Holandiji. Tu Unio cleri ima svoje glasilo, brine se za 28 misijskih područja, a ima do 3000 misijonara. U Španjolskoj je Unio cleri održala više kongresa misijskih po raznim gradovima. Ovdje kao i u Italiji raste broj misijskih časopisa. Sadašnja je vlada u Italiji dala misijama u Kineskoj do 10 milijuna lira. U Portugalskoj su oci Sv. Duha otvorili u Bragi novu kuću. — Braća Slovenci osnovali su lani svoj misijski časopis, Steylerovci osnovaše novu kuću kod Pešte u Ugarskoj. U Njemačkoj se krasno razvija misijska ideja. Tu se iza rata otvorilo 25 novih misijskih kuća i zvanja ne manjka. »Xaveriusverein« u Acheni izdaje pučko-znanstvene knjige o misijskim pitanjima. U ovo 6 godina to je društvo izdalo do 50 knjiga, ili ukupno do 120.000 istisaka. Ono izdaje i »Katholische Missionen« (urednik je P. Vâth S. J.) i posebni kalendar u 100 tisuća istisaka. S ovim društvom usporedo radi i »Ludwig-Missionsverein« u Njemačkoj i »Franciskus-Xaverius-Missionsverein« u Austriji. Unio cleri u Njemačkoj izdaje svoj koledar u 20.000 komada. Dr. Schmidlin, objelodanjuje misijsko-znanstvene rasprave i tekste, te časopis »Zeitschrift für Missions-Wissenschaft« prof. Dr. Karl Pieper. Od g. 1923. postoje i posebna misijska udruženja među akademikarima pod vodstvom Dr. Freitag. I katolički sastanci govore svaki put u prilog misijama. U Francuskoj je vlada pripustila ospivanje kuća kapucinima, lionskim misijonarima, bijelim ocevima i franjevcima. Poznati je akademikar Georges Goyau osnovao udrugu »Amis de missions«. Sjeverne amer. države dadoše samo 450 misijonara (dakle trećinu holandeskih), ali daju više novca. Unio cleri se moćno širi u Brasiliji i Argentiniji.

Ovaj kratki pogled (Cfr. Dr. P. Louis, Missionskunde 153—163) pokazuje, da se uistinu javlja pravo proljeće u pokretu za katoličke misije. Nema sumnje, da će se ono još jače razviti i porasti pomoću novog misijskog muzeja u Rimu. Eno od g. 1919. do 1922. osnovala je sv. Stolica jednu novu biskupiju (Patna u Indiji). 10 novih apostolskih vikarijata, 6 apost. prefektura i 2 misije, a 5 je apost. prefektura podigla na vikarijate. (A. Văth S. J., Ein Neuer Missiosfrühling). Misijski rad nosi krasnih plodova među crnačkim plemenima, u Kineskoj i Koreji. Nije tako, gdje vlada islam, manje je uspjeha i u Japanu, tako i kod civilizovanih klasa u Indiji (Văth. l. c. 15).

Velike su zapreke, koje stoje na putu misijskom radu. Napose moramo spomenuti neke nove i jače zapreke. Kako se u Evropi bori katolička Crkva i bezvjerско-materialistički nazor, tako i u muhamedanskim i poganskim zemljama. Pod uplivom štampe i evropske kulture probudile su se kulturne zemlje na istoku i traže nove ideje. Izobraženi upoznaše zapadnjački materijalizam i poprimiše ga mjesto svoje poganske vjere. Tako uradiše mnogi pogani, koji su pohađali sveučilišta u Evropi i Americi, jer materijalizam bolje odgovara njihovim nižim porivima. Mi u Evropi živimo u kršćanskoj okolini, pa materijalističke škole toliko na nas ne uplivišu koliko na pogane, koji žive u drugoj okolini. Framasonerija umije time se okoristiti, pa je već i pograbila te izobražene krugove za svoj boj protiv kršćanstva. Tako je na Balkanu i među poganima. Na Balkanu uvukao se francuski racijonalizam; isto tako u Siriji. U Armeniji je i visoki kler skizmatički zaražen slobodomljem. Viši su krugovi u Japanu davno pali u bezvjerje. Amerikanske ateističke škole na Filipinama ruše rad katoličke Crkve. Upliv se loših Francuza zapaža u kolonijama prednje Indije. Čak u Africi i Oceaniji znadu urođenici zapustiti vršenje svake vjere, ako su samo navukli na se frak ili stavili evropejski šešir na glavu. U Kineskoj je napuštena kika pred 10 godina, a s njom i mnogo drugo, te i mase okreću leđa staroj vjeri. Opravdano veli A. Văth S. J. na temelju ovih činjenica: »Kršćanstvo mora svim silama stupiti na svjetsko poprište duhovâ, pa da zametne boj s bezvjerjem, framasonerijom i nečudorednošću, i da podade kršćanski nazor Kinezima i bezbrojnim izobraženim ljudima ostalih zemalja. Jedino ih kršćanstvo može oplemeniti i usrećiti. No ako jednom ti pogani upadnu u bezvjerje, onda su — ne računajući na Božju milost — za vazda izgubljeni za kršćanstvo (Văth, Eine Entscheidungsstunde der katholischen Weltmission 12).

I druga pogibao prijeti širenju kršćanstva. A ta dolazi od pogana, koji pošto su živjeli u velikim gradovima Evrope i Amerike, i po sveučilištima, opaziše kako tobože kršćanska inteligencija ne živi po kršćanskim načelima. I ti pogani lako sude po plodu i vjeru, t. j. omalovažuju upliv kršćanstva, pa kod kuće oživješe svoje stare vjere.

Tako je oživio u Indiji brahmanizam i na Cejlonu i u Birmi budizam. Dapače oholo zatražiše kineski učenjaci kršćanski svijet, neka prihvati njihov konfucijanizam. Iza rata zaniče se poganski narodi za bačenom parolom o »samoodređenju«, pa zamrziše na strance i poistovjetovaše katoličanstvo sa strancima. Njima je kršćanstvo vjera bjelaca. Iz političkih razloga traži na pr. službeni bezvjerski Japan da raširi šintoizam i da pod zastavu budizma okupi mongolski svijet protiv bijele rase. Ako dakle ne dođu katolički misijonari što prije i ako ne predusretnu to djelovanje, kasnije će biti vrlo težak svaki misijski rad, a uspjeh dvojen. A onda gdje je bolje vjizam? Taj maršira put juga i istoka. Ondje će se pod njegovim uplivom razviti luti boj između klasâ, koje će onda teško premostiti i samo kršćanstvo. Eno se već u Japanu i Indiji diže niži staleži protiv kapitalizma. U zadnje se doba probudio i panislamski pokret. Taj se pokret spojio u Turkestanu i Afganistanu s boljševizmom. Slično nalazimo i u Persiji. Taj se islamski val širi prema Javi i sjevernoj Africi. Engleski je protektorat u Egiptu i Persiji, samo voda na mlin spomenutog saveza. Kršćani su u najvećoj pogibelji u Turskoj, Persiji i Transkaukaziji.

Eto, tako je oko tisuću milijuna ljudi izloženo svim spomenutim napadajima i pokretima. Što će kršćanstvo? Dvije su trećine čovječanstva, koje će se odlučiti za navedene vjere ili će prigrliti Krista i njegovu Crkvu. I stoji do toga, da li će brojni misijonari doći što prije na bojište i zauzeti svoj položaj te osigurati kršćanstvu nužni upliv. Skrajno je vrijeme (A. Văth. o. c. 12—15).

Još nešto. Kako već vidjesmo, protestantizam je napeo sve sile i hoće da za se osvoji poganski svijet. On je već prije rata znao svoje pristaše zanijeti za poganske misije, sada iza rata još više. Još g. 1914. djelovalo u misijama 24.000 protestanskih misijonara i žena. Ispad je rata u prilog anglosaskog protestantizma. Drugo je pitanje: kako ovaj rad u misijama? Anglosaski je protestantizam nestalan u shvaćanju Kristove vjere. On je većinu dogmi i sakramenata zabacio; dapače mu je kod mnogih i sam krst samo vanjski znak kršćanske zajednice. Tako ti misijonarj ne daju obraćenicima stalni i cjeloviti i potpuni vjerski sistem, pa ne mogu čovjeka u nutarnosti ni preporoditi. Protestansko kršćanstvo ne može dugo da odoli nečudoredu poganske okoline, pa se protestanski obraćenici ni ne čute kao novi ljudi, niti će dugo izdržati navale bezvjerstva ili panislamske, budističke ili brahmanske invazije (A. Văth. I. c. 23).

Iz navedenog mogosmo svi uvidjeti, da je sada čas, kada svi katolici moramo svojski poraditi za katoličke misije. Dvanaesta je ura. Moramo unijeti u narod misijski pokret, svakoga zainteresovati. Time će i vjera u našim krajevima oživjeti, jer ćemo se čutjeti dijelovima velike Crkve i sudionicima njezine ekspanzivnosti. Posebni će Božji blagoslov pratiti taj rad i u našim krajevima.

Kad je jedan misijonar držao predavanje o misijama, učesnici tog predavanja na svršetku sabirali su za katoličke misije. Ljudi su davali. No između novaca nadoše i jednu cedulju, na kojoj je bilo napisano: »Za katoličke misije dajem — sebe«. To je najplemenitije djelo. Koliko naših mladića lijenčari kod kuće, neznajući što bi i što ne bi, pa živi iz dana u dan bez ikakve veće misli! Evo divnog i širokog polja, gdje će mnogo dobra stvoriti sebi i drugome.

A. Alfrević, D. I.

Internacionaalno framasunstvo.

Eduard Quartier-la-Tente je od g. 1902. sve svoje sile bio upeo, da poveže sve framasunske lože u jednu zajednicu, te je pomoću švicarske lože »Alpina« i druge braće stvorio internacionaalni ured u Neufchâtelu. U istu je svrhu osnovao glasilo »Bulletin« i »Godišnjak«. Izdao je i više brošura i spisa. I uistinu mu je pošlo za rukom, da se odazvaše njegovu pozivu brojne organizacije. Za vrijeme je rata on igrao važnu ulogu, jer je posredovao između braće zaraćenih naroda. Posebno su Amerikanci zaželi, da se uspostavi vez, koji je rat bio potrgao. Stoga je velika loža u New-Yorku poslala svršetkom g. 1917. u Evropu posebno odaslanstvo, koje bi došlo u dodir s framasunima raznih obedijencia. Pače je veliki meštar spomenute lože, gosp. Farmer, potaknuo Quartiera-la-Tente, neka bi »Alpine« pozvala internacionaalni kongres svih framasuna. Tako je došlo do prvog internacionaalnog sastanka u Genevi od 19—23. listopada 1921. Na njem je osnovana Internacionaalna framasunska unija. Uz nju je odmah pristalo 17 framasunskih velikih vlasti. Odobrena je »Izjava načela« (neka vrst Vjerovanja) i sastavljen je Statut i imenovan Konsultivni odbor, t. j. stalni organ, koji će ravhati Unijom od jednoga kongresa do drugoga. U tom je odboru Quartier-la-Tente imenovan Velikim kancelarom. Ispočetka je taj odbor djelovao u Neufchâtelu, sada ima sjedište u Genevi (avenue des Vollandes, 1). Na čelu je sve organizacije Internacionaalni kongres.

Quartier-la-Tente je bio evangelički pastor u raznim mjestima Švicarske, napokon je postao profesorom teologije na sveučilištu u Neufchâtelu i državnim školskim pročelnikom u tom kantonu. On je u isto doba mistik i Jakobinac, te je u sebi znao spojiti protiv katoličke Crkve framasunsku mržnju i protestantske predsude. On je izdao svoj »Bulletin« svaki treći mjesec u 8. na 24 stranice na francuskom, niemačkom, engleskom i španjolskom jeziku. Kako su neki